

ȘCOALA DE SOLOMONIE. DIVINAȚIE ȘI VRĂJITORIE ÎN CONTEXT COMPARAT

Antoaneta Olteanu

Editura Paideia, București, 1999

Lucrarea își propune de-a lungul a cincisprezece capitole, o istorie universală a vrăjitoriei sub toate aspectele sale, a magiei și a divinației. Solomon, termen înrudit celui de vrăjitorie, își are originile în vremurile biblice. Regele Solomon era cunoscut pentru calitățile și cunoștințele sale străvechi bazate pe plante și incantații, de vindecare a bolilor și îndepărtare a demonilor.

Cartea se deschide cu exemplificarea amănunțită a metodelor de divinație și citire a viitorului specifice antichității greco-romane; oracole, haruspicii, observarea compartimentului păsărilor pentru a hotărî sorții etc. Vrăjitoria propriu-zisă era foarte răspândită în această zonă, la fel ca în Egipt și Orientul apropiat. Farmecele erau provocatoare de moarte, boli sau aduceau dragostea ori despărțirea. Se poate observa încă din acest punct că practicile magice se schimbă puțin pe parcursul timpului, adaptându-se mai degrabă noilor condiții în care sunt aplicate.

Ca fenomen de amploare, vrăjitoria și alte asemenea practici, cunosc în Evul Mediu și Renaștere opoziția foarte puternică a bisericii, care a culminat cu execuțiile frecvente ale celor bănuți și acuzați de practici oculte. Totuși, aceasta continuă să se practice, iar despre vrăjitorie se spune că ar fi predestinată de la naștere, mărcile distinctive în coadă, caită (membrana amniotică). Pe teritoriul românesc se întâlnesc de asemenea reprezentări malefice cum ar fi Sântoaderii, strigoii, vârcolacii. Unul dintre obiceiurile de alungare a Sântoaderilor îl reprezintă interzicerea șezătorilor în zilele de Sf. Toader. Strigoii erau predestinați ca și vrăjitoarele. Astfel se vorbește despre strigoii vii și despre strigoii morți care s-ar putea întoarce din mormânt în lume pentru a face rău celorlalți.

În ceea ce privește strigoii vii se cunosc un fel de adunări în munți ale acestora, asemănătoare sărbătorilor vrăjitoarești din Occident. Motivul vampirului-strigoi care s-a impus mai ales în credințele și literatura apuseană, presupune alăturarea a două elemente malefice care prezentau trăsături comune.

Calitatea de vrăjitor moștenită prin naștere trebuia cultivată. În vederea acestui lucru se recurgea la câteva ritualuri de inițiere de natură demonică la care

lua parte un vrăjitor consacrat și duhuri malefice, a căror nume erau invocate prin incantații.

Despre vrăjitori se mai spunea deasemenea că se transformă în lupi sau vârcolaci. Comunicarea cu lumea animală a solomonarului poate fi remarcată și din marea frecvență a diverselor ființe lângă acesta, ca ajutoare sau ingrediente la vrăji. Autoarea le precizează și le exemplifică rolul, fiind vorba despre broască, cocoș, găină, câine sau pisică. Alte ingrediente magice amintite sunt apa, sarea, plantele. Se mai foloseau și diferite obiecte ca oglinda, mătura, etc.

Tot ceea ce ține de anormal (metamorfozele, duhul, gemenii), de vrăjitorie, previziune, de necunoscut sperie omul tradițional, și este în general asociat răului.

Ca referire directă la folclorul românesc Antoaneta Olteanu folosește câteva proverbe consacrate : “fă-te frate cu dracul până vei trece puntea”; “Omul când suspină, și dracului îi e milă”; “Nici pe dracul nu-l huli, căci nu ști al cui vei fi”; care dovedesc marea ambiguitate în care e pusă vie în relația cu binele și răul.

Observând în plan general fenomenul magiei europene, Antoaneta Olteanu reușește o lucrare complexă de mari dimensiuni, cu o documentație pe măsură care rămâne în atenția noastră ca element de marcă al etnografiei românești.

Laura Pîrvulescu